

SAMTÖK ATVINNULÍFSINS

Alþingi

Austurstræti 8 - 10

150 REYKJAVÍK

Reykjavík

7.4.2005

Efni: Umsögn um frumvarp til samkeppnislaga

Samtökum atvinnulífsins hefur borist til umsagnar frumvarp til samkeppnislaga, 590. mál.

Samtök atvinnulífsins fagna þeim hugmyndum sem lagt er til í frumvarpinu að gerðar verði á skipulagi samkeppnisyfirvalda, enda eru þær í anda þess sem samtökin hafa áður lagt til, sbr. skýrslu samkeppnislagaþóps Samtaka atvinnulífsins frá maí 2002. Samtökin telja það hins vegar áhyggjuefni að samkeppnislögin skuli ekki hafa verið endurskoðuð í heild með tilliti til þarfa fyrir ný úrræði í íslenskum samkeppnisrétti. Samtökin telja mjög brýnt að taka á atriðum í lögunum sem ekki sæta endurskoðun í frumvarpinu.

Rétt er að áréttu að virk samkeppni í viðskiptum og hagkvæm nýting framleiðsubátta þjóðfélagsins er brýnt hagsmunamál fyrir atvinnulífið. Það skiptir atvinnulífið jafnframt miklu að hér gildi sambærileg samkeppnisskilyrði og leikreglur og annars staðar á EES svæðinu.

Þau atriði sem umsögn Samtaka atvinnulífsins beinist að eru:

- Heimildir Samkeppniseftirlits til skipulagsbreytinga skv. 16. gr., einkanlega að því er varðar heimild til uppskiptingar fyrirtækja. Gera verður þær kröfur að gerð sé ítarleg úttekt á mögulegum áhrifum á íslenskt viðskiptaumhverfi áður en úrræði sem þetta er tekið upp í íslenskan rétt.
- Viðmiðunarmörk minniháttarreglu 13. gr. vegna samstarfs milli fyrirtækja sem samtökin telja brýnt að hækka.
- Veltumörk 17. gr. fyrir tilkynningarskyldan samruna sem samtökin telja einnig brýnt að verði hækkuð.
- Reglur um framkvæmd húsleitar.
- Óskýr og úrelt viðurlagaákvæði samkeppnislaga.

Þá telja Samtök atvinnulífsins æskilegt að Samkeppniseftirlitið leggi áherslu á leiðbeiningu og fræðslu gagnvart fyrirtækjum.

EES- löggjöf

Ýmis atriði í frumvarpinu eru sögð tilkomin vegna breytinga á EES-löggjöf. Hvað það varðar telja Samtök atvinnulífsins að fullyrða megi að ný skipan að Evrópurétti geri ekki aðrar kröfur til íslenskra stjórnvalda en þeirra að veita samkeppnisyfirvöldum og dómstólum á Íslandi heimild til að beita 53. og 54. gr. EES-samningsins í þeim tilvikum sem um er að ræða samninga eða atferli sem hefur áhrif á viðskipti milli aðildarríkja EES. Ljóst er af 7. gr. reglugerðar nr. 1/2003/EB að skipulagsbreytinga verður aldrei krafist nema um sé að ræða brot á 81. eða 82. gr. Rómarsamningsins / 53. og 54. gr. EES. Á meðan ekki hefur reynt á þetta úrræði fyrir dómstólum EB og/eða EFTA er óljóst hve víðtækar skipulagsbreytingar framkvæmdastjórn EB/ Eftirlitsnefnd EFTA geta fyrirskipað. Um það eru verulega skiptar skoðanir hvort þær geti nokkru sinni gengið svo langt að krefjast uppskiptingar fyrirtækis.¹ Sjá nánar umfjöllun í meðfylgjandi fylgiskjali.

Skipulagsbreytingar

Í 16. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir því að Samkeppniseftirlitið geti beitt úrræðum til breytinga á skipulagi. Að ofan er fjallað um þær fullyrðingar að þörf sé að innleiða slíkt úrræði vegna nýrrar skipunar að EES rétti. Svo er ekki, allra síst hvað varðar brot á íslenskum samkeppnisreglum sem aðeins hafa áhrif á íslenskum markaði. Hvað annað getur kallað á að slíku úrræði sé beitt? Engin íslensk einkafyrirtæki hafa ítrekað farið í bága við samkeppnislög og ytrustu og áhrifamestu úrræðum samkeppnisyfirvalda, sektunum, hefur aðeins verið beitt í örfáum tilfellum, enda úrræðaskortur aldrei verið talin standa íslenskum samkeppnisyfirvöldum fyrir þrifum.

Í frumvarpinu kemur fram að tillagan um skipulagsbreytingar sé í samræmi við niðurstöður meirihluta nefndar um stefnumótun íslensks viðskiptaumhverfis. Erfitt er í þeirri skýrslu að festa hendur á skýrum tilvikum í íslensku atvinnulífi sem kallað geta á beitingu úrræðisins.

Í skýrslunni er vísað til breytinga á samkeppnisreglum EB og norskra samkeppnislaga ásamt því að slíkar heimildir sé að finna í Bretlandi, Írlandi og Bandaríkjunum. Fyrir utan Noreg, er Samtökum atvinnulífsins ekki kunnugt um neitt EES ríki sem hefur í kjölfar reglugerðar nr. 1/2003/EB ákveðið að innleiða heimildir fyrir samkeppnisyfirvöld að krefjast skipulagsbreytinga. Það er enda ekki mælikvarði í sjálfu sér, og hlýtur markmið og tilgangur íslenskrar löggjafar um samkeppnismál að taka mið af íslenskum markaði og aðstæðum. Einnig er rétt að benda á að sú norska nefnd sem sett var á laggirnar til þess að gera tillögur um breytingar á norskum samkeppnislögum var ekki einhuga er að því kom að leggja til að norsk samkeppnisyfirvöld hefðu heimildir til skipulagsbreytinga.²

Hvað Bandaríkin varðar þá verður að segjast eins og er að ekki er í skýrslu nefndarinnar að finna skýr dæmi um kosti skipulagsbreytinga. Þvert á móti. Tekið er fram að úrræðið sé æ sjaldnar notað í Bandaríkjunum, það sé kostnaðarsamt, tímafrekt

¹Sbr. það sem fram kemur í frumvarpi sænsku ríkisstjórnarinnar til breytinga á samkeppnislögum: *Moderniserad konkurrensövervakning*, Regeringens proposition 2003/04:80, bls. 94, sem finna má á heimasíðu sænska samkeppnisstofnunarinnar (<http://www.konkurrensverket.se>).

² NOU 2003:12

og dómstólar í Bandaríkjunum séu tregir til að fallast á úrræðið. Einnig kemur fram að heimildin geti í sjálfri sér skapað ótta hjá stjórnendum sem leiði til þess að þeir beiti sér ekki af fullum krafti í samkeppni.

Samtök atvinnulífsins taka undir það að erfitt er að finna skýr dæmi um kosti skipulagsbreytinga, a.m.k. hvað varðar ýtrasta form þeirra, þ.e. uppskiptingu fyrirtækja. Gera verður þær kröfur að gerð sé ítarlegri úttekt á mögulegum áhrifum af slíkri uppskiptingu á íslenskt viðskiptaumhverfi áður en úrræði sem þetta er tekið upp í íslenskan rétt. Slík ítarleg könnun fór fram í Svíþjóð og var niðurstaða hennar að slíkt úrræði fæli í sér óvísan ávinning og væri ekki heppilegt fyrir sænskt viðskiptalíf.³

Óvissan um það hvað felst í úrræðinu skipulagsbreyting er einnig áhyggjuefni. Hugtakið skipulagsbreyting hefur ekki verið skilgreint í Evrópurétti, og ekki er að sjá að það sé heldur skilgreint í norsku lögunum. Í frumvarpinu kemur fram að sem dæmi um aðgerðir sem lagt er til að Samkeppniseftirlit geti beitt til skipulagsbreytinga sé krafan um að fyrirtæki sé skipt upp í tvö eða fleiri fyrirtæki. Eins felist í úrræðinu heimild til að krefjast þess að fyrirtæki skilji ákveðna starfsemi frá annarri starfsemi og komi henni fyrir í sérstöku fyrirtæki.

Að mati Samtaka atvinnulífsins er það langt frá því sjálfgefið að í úrræðinu felist að hægt sé að ganga svo langt að skipta upp fyrirtækjum. Það er áleitin spurning hvort slík uppskipting geti nokkurn tíma verið innan þeirra marka sem meðalhófsreglur setja, enda óljóst þegar fyrirtæki er skipt upp, hvaða afleiðingar slíkt hefur í för með sér.⁴ Það er einnig vandséð hvernig slík uppskipting – og möguleg verðmætarýrnun – geti staðist þau ákvæði stjórnarskrárinnar sem kveða á um friðhelgi eignaréttarins.

Rétt er þó að taka fram að sú jákvæða breyting hefur orðið á frumvarpinu nú frá því sem kynnt var að c. liður 1. mgr. 17. gr. núgildandi samkeppnislaga er fallinn út. Sá óljósi grundvöllur til beitingar viðurlaga sem hann fól í sér var í raun afar vafasamur frá lögfræðilegu sjónarmiði. Það gildir einnig miðað við fyrri úrræði, en verði tillögur um uppskiptiúrræði lögleiddar er slíkur grundvöllur viðurlaga algjörlega ótækur.

Að lokum þá er bent á að í skýrslu nefndar um íslenskt viðskiptaumhverfi er lögð áhersla á að ef ágreiningur rís um beitingu úrræðis um skipulagsbreytingu þá komi það ekki til framkvæmda fyrr en búið er að leysa úr ágreiningnum fyrir dómstólum. Ekki virðist gert ráð fyrir neinum slíkum frestandi ákvörðunum í frumvarpinu og er það miður.

Viðmiðunamörk minniháttarreglu 13. gr

Samtök atvinnulífsins telja nauðsynlegt að endurskoða minniháttarreglu 13. gr. með það fyrir augum að fækka málum sem koma til Samkeppniseftirlitsins. Einfaldasta leiðin er að hækka viðmiðunarmörkin sem sett eru fyrir því að fyrirtæki skuli undanþegin bannreglu 10. gr.

Vegna legu landsins er hinn landfræðilegi markaður oft Ísland eða ákveðnir landshlutar. Velta þeirra fyrirtækja sem teljast með 5 eða 10% markaðshlutdeild er því

³ Regeringens proposition 2004/04:80, bls. 95, sbr. einnig SOU 2001:94.

⁴ Þessi spurning kemur einnig fram í frumvarpi sænsku ríkisstjórnarinnar, sbr. Regeringens proposition 2004/04:80, bls. 99.

oft á tíðum ekki mikil, ekki síst ef miðað er við stærð þeirra fyrirtækja erlendis sem hlíta þurfa sömu reglum. Sjá nánar Samkeppnishæf samkeppnislög, bls. 9-10 og 30-35.

Samtök atvinnulífsins leggja því til að 13. gr. frumvarpsins verði breytt þannig að viðmiðunarmörk minniháttarreglu fyrir lárétta samninga verði a.m.k. 10% markaðshlutdeild og fyrir lóðrétta samninga a.m.k. 20% markaðshlutdeild.

Veltumörk 17. gr. fyrir tilkynningarskyldan samruna

Ákvæði 17. gr. frumvarpsins hafa að geyma heimildir til handa Samkeppniseftirlitinu að grípa inn í vegna samruna fyrirtækja sem hindra virka samkeppni með því að markaðsráðandi staða, eins eða fleiri fyrirtækja, verði til eða slík staða styrkist. Skylt er að tilkynna samruna til Samkeppniseftirlitsins ef sameiginleg heildarvelta viðkomandi fyrirtækja er yfir einum milljarði króna og ef ársvelta a.m.k. tveggja af þeim fyrirtækjum sem aðild eiga að samrunanum er yfir 50 milljónum króna. Þessi viðmiðunarmörk er mun lægri hér á landi en á öðrum Norðurlöndum, að Noregi undanskildum.⁵

Tilkynningarskyldir samrunar skv. samkeppnislögum á Norðurlöndum

(Fjárhæðir í milljónum í hverri mynt)

Land	Skýring	Veltumörk í gjaldmiðli hvers lands	Veltumörk í ísl. krónum	Margfeldi m.v. veltumörk ísl. laga	Hlutfall af landsframleiðslu
Ísland	Heildarvelta samrunafyrirtækja Velta a.m.k. 2ja fyrirtækja	1.000 50			0,116% 0,006%
Finnland	Heildarvelta samrunafyrirtækja Velta a.m.k. 2ja fyrirtækja	350 20	30.485 1.742	30 35	0,234% 0,013%
Danmörk	Heildarvelta samrunafyrirtækja Velta a.m.k. 2ja fyrirtækja	3.800 300	44.460 3.510	44 70	0,262% 0,021%
Svíþjóð	Heildarvelta samrunafyrirtækja Velta a.m.k. 2ja fyrirtækja	4.000 100	38.400 960	38 19	0,157% 0,004%

Samtök atvinnulífsins telja að færa verði viðmið um að Samkeppniseftirlitið geti hafi afskipti af samruna til samræmis við það sem tíðkast á öðrum Norðurlöndum. Sjá nánar Samkeppnishæf samkeppnislög, bls. 11-13 og 36-41.

Er því lagt til að viðmið um tilkynningarskyldan samruna verði 3,8 milljarðar króna í sameiginlega veltu á Íslandi og 300 milljónir króna í veltu a.m.k. tveggja fyrirtækja á innlendum markaði eða a.m.k. eitt fyrirtækjanna hafi 3,8, milljarða króna veltu á Íslandi og a.m.k. eitt fyrirtækjanna hafi 3,8 milljarða króna veltu á heimsmarkaði.

⁵ Norskar reglur eru þó ekki sambærilegar þar sem lág veltumörk þeirra gilda um almennar tilkynningar en samkeppnisyfírvöld geta síðan krafist ítarlegrar tilkynningar. Engin veltumörk gilda um síðarnefndu tilkynningarnar, en ætla verður að í framkvæmd séu þau mun hærri.

Ákjósanlegast væri þó að fella ákvæði frumvarpsins um bann við samruna niður og að komið verði í veg fyrir misnotkun ráðandi aðila á markaði með ströngu og virku aðhaldi Samkeppniseftirlits gagnvart fyrirtækjum í markaðsráðandi stöðu.

Húsleitarheimildir

Samtök atvinnulífsins vilja benda á þau sjónarmið sem samtökin settu fram í skýrslu sinni frá maí 2002, og varða þá galla sem eru á núverandi fyrirkomulagi samkeppnislagna um vettvangsrannsókn (kafla 5.2. og 5.2.2. á síðum 14 og 15).

Samtökin lögðu til að gefnar yrðu út vinnureglur fyrir Samkeppnisstofnun um leit og haldlagningu ganga þar sem m.a. yrði kveðið á um heimildir til að taka gögn, ljósrit, skýrslur, tölvugögn, heimild til að kalla til lögmann o.fl. Einnig var lögð á það áhersla að leit yrði framkvæmd af starfsmönnum Samkeppnisstofnunar, en ekki öðrum sem til þess eru fengnir. Það er tímabært að tekið sé til endurskoðunar hvort virkilega eigi sömu sjónarmið við um húsleit í samkeppnismálum og um morðrannsóknir eða fíkniefnaleit.

Viðurlagaákvæði

Að lokum verður að harma að ekki hafi verið tekið á þeim vandamálum sem óljóst eðli og umfang viðurlagaákvæðis núverandi 57. gr. samkeppnislaga hefur skapað, en ákvæðið er tekið upp óbreytt í frumvarpið (42. gr. frumvarpsins). Vart þarf að ítreka þá réttaróvissu sem þetta ákvæði hefur skapað. Ákvæðið á enn síður við í umhverfi breytts skipulags samkeppnismála, enda er uppruna þess að finna í lögum um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti, nr. 56/1978. Það er tímabært að það sé viðurkennt að brot á samkeppnislögum er annars eðlis en brot einstaklinga á hegningarlögum eða sérrefsilögum – enda er samkeppnislögum fyrst og síðast ætlað að taka til atvinnustarfsemi. Viðurlagaákvæðin eiga því ekki nema að takmörkuðu leyti heima í samkeppnislögum, enda virðast refsheimildir samkeppnislaga vera viðtækari en á flestum hinna Norðurlandanna.

Aðrar athugasemdir

Að lokum skal ítrekað að samtökin telja nauðsyn endurskoðunar á fleiri atriðum samkeppnislaga en frumvarpið fjallar um og hér eru gerð að umtalsefni, þar á meðal reglur um málsmeðferð og fyrningu, en samtökin hafa gert tillögu um að fyrningarfrestur verði 5 ár.

Virðingarfyllt,

Hrafnhildur Stefánsdóttir
yfirlögfræðingur

Fylgiskjal:

Umfjöllun um Evrópuréttarreglur sem vísað er til í frumvarpinu

1. Ný skipan að Evrópurétti

Ýmis atriði í hinu nýja frumvarpi eru sögð tilkomin vegna breytinga á EES löggjöf sem nú hefur orðið eða stendur fyrir dyrum. Sökum þessa verða Samtök atvinnulífsins að leggja áherslu á eftirfarandi um gildi samkeppnisreglna EES réttarins hér á landi og samspil þeirra við landsréttinn:

Í ákvæðum 53. og 54. gr. EES samningsins (EES) er að finna grunnreglur samkeppnisréttarins. Reglur þessar stafa frá EB réttinum og hafa verið til frá árdögum Efnahagsbandalagsins. Fram til þessa hefur forræði á beitingu 81. og 82. gr. Rómarsáttmálans (Rs.) og 53. og 54. gr. EES samningsins (EES) verið eingöngu í höndum framkvæmdastjórnar EB og Eftirlitsstofnunar EFTA (ESA), enda eiga þær eingöngu við um samninga eða atferli sem hefur áhrif á viðskipti milli aðildarríkja EES. Í þau meira en 10 ár sem EES samningurinn hefur verið við lýði er Samtökum atvinnulífsins ekki kunnugt um að framkvæmdastjórn EB eða ESA hafi sakað íslensk fyrirtæki um brot á fyrrnefndum reglum.

Megininntak þeirra nýju hugmynda um valddreifingu, sem fram koma í Reglugerð nr. 1/2003/EB,⁶ gera ráð fyrir að samkeppnisyfirvöld í aðildarríkjum EES og landsdómstólar beiti 81. og 82. gr. Rs. og/eða 53. og 54. gr. EES í þeim tilvikum þar sem um er að ræða samninga eða atferli sem hefur áhrif á viðskipti milli aðilaríkja EES. Forræði og yfirumsjón á beitingu regnanna mun áfram liggja hjá framkvæmdastjórn EB og ESA, sbr. það sem fram kemur í 11. gr. Reglugerðar nr. 1/2003/EB, og munu hinar yfirþjóðlegu eftirlitsstofnanirnar áfram hafa með höndum stærstu og alvarlegustu málin. Eins og nefnt hefur verið og fram kemur í frumvarpinu þá er ekki fyrirsjáanlegt, ef litið er til þeirra mála sem samkeppnisyfirvöld hafa haft til meðferðar síðast liðin 10 ár, að 53. og 54. gr. EES verði oft beitt í framkvæmd.

Í 5. gr. Reglugerðar nr. 1/2003/EB eru talin upp þau úrræði sem samkeppnisyfirvöld í aðildarríkjum EES þurfa að hafa beiti þau 81. og/eða 82. gr. Rs. (og eða 53. og 54. gr. EES). Öll þau úrræði standa samkeppnisyfirvöldum hér á landi til reiðu, á grundvelli gildandi laga og reglugerða. Það ber því að undirstrika að í 5. gr. Reglugerðarinnar er hvorki minnst á úrræði til þess að krefjast skipulags- né atferlisbreytingar. Það er því ljóst að Reglugerð nr. 1/2003/EB gerir ekki kröfu um að slík úrræði séu tæk samkeppnisyfirvöldum í aðildarríkjum EES.

Þá er ekki síður mikilvægt að leggja áherslu á að reglur EB-réttar, þ.m.t. reglugerð nr. 1/2003/EB, gera engar kröfur til þess að íslensk samkeppnisyfirvöld hafi sömu úrræði hér á landi og ESA eða Framkvæmdastjórn EB þegar kemur að mögulegri beitingu á 53. og 54. gr. EES. Sé sú leið farin að búa samkeppnisyfirvöld hér á landi sömu úrræðum og ESA og framkvæmdastjórn EB hafa, verður að gera þá kröfu að gerður verði greinarmunur á beitingu á 53. og 54. gr. EES og beitingu á ákvæðum samkeppnisreglna landsréttarins, t.a.m. núverandi 10. og 11. gr. samkeppnislaga.

⁶ Sbr. ákvörðun Sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 130 frá 24. september 2004, og verður hluti EES samningsins að uppfylltum stjórnskipulegum fyrirvörum EES ríkjanna (103. gr. EES).

Gildissvið og markmið þessara greina eru alls ólík og að baki þeim búa ekki sömu sjónarmið – enda var reglugerð nr. 1/2003/EB alls ekki ætlað að seilast inn á valdsvið aðildarríkjanna hvað varðar skipulag samkeppnismála á heimamarkaði. Aðildarríkjum EES er því heimilt hér eftir sem hingað til að hafa þær reglur að landsrétti sem hverju ríki þóknast hvað varðar skipan samkeppnismála enda aðstæður og þarfir mismunandi. Óheppilegt er að blanda þessum tveimur heimum saman og í raun óþarft valdframsal að gera slíkt.

2. Skipulagsbreytingar

Breytingar á málsmeðferðarreglum framkvæmdastjórnar EB í samkeppnismálum hafa verið til umræðu á þeim vettvangi í rúman áratug. Sú umræða hefur aðallega snúist um það hvernig létta megi álagið hjá Framkvæmdastjórninni í samkeppnismálum, en fjöldi óafgreiddra mála, einkum tilkynninga um hverskonar samkeppnishamlandi samninga með beiðnum um undanþágu á grundvelli 3. mgr, 81. gr. Rs., hefur skipt þúsundum. Það eru einkum tvær breytingar sem nú hafa tekið gildi og máli skipta sem endurspeglar þetta, sbr. reglugerð 1/2003/EB. Annars vegar eru fyrirtækin sjálf gerð ábyrg fyrir því að undanþáguskilyrði 3. mgr. 81. gr. Rs. séu til staðar í samningum þeirra og þar með almennt séð fallið frá tilkynningakerfinu. Hins vegar er samkeppnisyfirvöldum og dómstólum einstakra aðildarríkja fengið vald til þess að framkvæma og fullnusta 81. gr. og 82. gr. Rs., sbr. einnig fyrirhugaðar heimildir til handa samkeppnisyfirvalda í Noregi, Íslandi og Liechtenstein til þess að framfylgja 53. gr. og 54. gr. EES samningsins. Með þessum breytingum er þess vænst að framkvæmdastjórn EB / Eftirlitsstofnun EFTA geti einbeitt sér að hinum stærri og alvarlegri málum á þessu sviði.

Í 7. gr. Reglugerðar nr. 1/2003/EB er nú að finna úrræði sem hægt er að beita til þess að binda enda á brot á 81. og 82. gr. Rs. sbr. 53. og 54. gr. EES. Hér er um að ræða hinar svonefndu atferlis- (e. behavioural remedies), og skipulagsbreytingar (e. structural remedies). Hér verður athyglinni einkum beint að úrræði til skipulagsbreytinga.

Á grundvelli 3. gr. Reglugerðar nr. 17/62/EBE hefur Framkvæmdastjórn EB hingað til haft heimild til að krefjast þess að fyrirtæki láti af hinu brotlega athæfi (“*it may by decision require the undertakings or associations of undertakings concerned to bring such infringement to an end*”), en sambærileg ákvæði er að finna í Bókun 4 við Samning EFTA ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls. Skiptar skoðanir hafa verið um hversu langt framkvæmdastjórn EB hefur mátt ganga á grundvelli 3. gr. Reglugerðar nr. 17/62/EBE, en víst hefur verið talið að henni hafi verið heimilt að krefjast svokallaðra atferlisbreytinga en ekki ljóst hvort hún hafi haft heimildir til þess að krefjast skipulagsbreytinga.⁷ Að auki hafa framkvæmdastjórn EB og ESA haft heimildir til þess að leggja á sektir (15. gr. reglugerðar nr. 17/62/EBE, sbr. 15. gr. II. kafla fyrrnefndrar bókunar 4).

Ekki kemur fram sérstaklega í greininni hvað felst í skipulagsbreytingum en ljóst er að oft er stigs- frekar en eðlismunur á atferlisbreytingum og skipulagsbreytingum. Má að verulegum hluta til rekja skýringu þessarar heimildar til þess að fallið hefur verið frá

⁷ Sjá t.d. mál EB- dómstólsins C-241/91 og C-242/91 *RTI*, og *ITP* gegn *Framkvæmdastjórn EB*.

kerfinu um tilkynningar á samningum með undanþágubeiðnum og ábyrgðin lögð á fyrirtækin sjálf að þessu leyti. Enn um sinn, og þar til úrræðinu verður beitt af framkvæmdastjórn EB/ESA og á það reynir fyrir dómstólum EB og/eða EFTA, mun ríkja óvissa um hversu víðtækar skipulagsbreytingar framkvæmdastjórn EB/ESA geta fyrirskipað. Um það eru t.a.m. verulega skiptar skoðanir hvort hún geti nokkru sinni gengið svo langt að krefjast uppskiptingar fyrirtækis.⁸ Vel má hugsa sér að hið nýja úrræði hafi ekki í för með sér miklar breytingar á þeim úrræðum sem framkvæmdastjórn EB/ESA hefur haft til þessa enda hefur sjaldan reynt á atferlisbreytingaúrræðið.

Það er hins vegar ljóst af 7. gr. Reglugerðar nr. 1/2003/EB að skipulagsbreytinga verður aldrei krafist nema að um sé að ræða brot á 81. gr. eða 82. gr. Rs/ 53. og 54. gr. EES. Einnig hefur Reglugerðin ekki í för með sér neinar breytingar frá því grundvallar skilyrði fyrir beitingu samkeppnisreglna Evrópuréttarins, þ.e. að um sé að ræða samninga eða atferli sem hefur áhrif á viðskipti milli aðilaríkja EES.

---

⁸ Sbr. það sem fram kemur í frumvarpi sænsku ríkisstjórnarinnar til breytinga á samkeppnislögum: *Moderniserad konkurrensövervakning*, Regeringens proposition 2003/04:80, bls. 94, sem finna má á heimasíðu sænska samkeppnisstofnunarinnar (<http://www.konkurrensverket.se>).